

Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) info

27.9.2023 Rovaniemi

Aluekehitysasiantuntija Olli Pohjonen, Lapin liitto

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

LAPIN LIITTO

**Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus**

JTF:n ”perusajatus”

- Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston rahoitus johtuu turpeen energiakäytön lopettamisesta CO₂-päästöjen vähentämiseksi
- JTF-tuki kohdistuu kuitenkin pääosin muuhun kuin turvetoimialalle: sen tarkoituksena on auttaa aluetta löytämään uusia elinkeino- ja työllisyysmahdollisuuksia menetettävien elinkeino- ja työllisyysmahdollisuuksien tilalle
- Toiminta voi siis kohdistua **sellaiseen Lapin oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelman mukaiseen kehittämistoimintaan, jolla tähdätään uusiin elinkeino- ja työllisyysmahdollisuuksiin turvesiirtymän jälkeen tavoilla, jotka suurelta osin olisivat mahdollisia myös EAKR- tai ESR+-osarahoituksella**

JTF:n toimeenpano osana Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelmaa

- **JTF-toimintalinja 7:** Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi
 - Huom! sama toimintalinja kaikella JTF-rahoituksella
- **Erityistavoite:** Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
 - Huom! sama erityistavoite ESR- ja EAKR-tyyppisessä toiminnassa
- Toimeenpanoa linjaa Lapin oikeudenmukaisen **siirtymän suunnitelma**

Suhde muihin rahastoihin

Vähähiilisen siirtymän haittavaikutusten minimoimiseksi JTF-rahoituksessa korostetaan elinkeinojen monipuolistamista ja toimialan työvoiman sopeuttamista

- Toimenpiteissä huomioidaan maakuntaohjelman painotukset sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän työpaikat, teknologiat ja uudet liiketoimintamahdollisuudet
- JTF poikkeaa EAKR-toimenpiteistä **lähtökohtansa ja näkökulmansa osalta**, mutta eroja yksittäisen hankkeen sisällöissä on vähän
- ESR+ -tyyppiset työvoiman uudelleenkoulutuksen ja -työllistämisen toimenpiteet suunnataan ensisijaisesti turvesektorilta työttömiksi jääneisiin ja sektorin työttömyysuhanalaisiin, erityiskohderyhmänä nuoret
- Kussakin haussa haettavaksi asetettava tuen kokonaismäärä, valittavat arviointikriteerit ja haun tarkempi yksilöinti on löydettävissä hakuilmoituksesta samalla tavoin kuin EAKR- ja ESR+-ohjelmien osalta
- **Huom! Tarkkuutta, että hakemus kohdistuu toimivaltaisen välittävän viranomaisen hakuun!**

JTF-, EAKR- ja ESR+ toimenpiteissä on sama:

- rahoituksen lainsäädäntöperusta
- yleiskustannusmallit
- palkkakustannusmallit
- EURA2021-tietojärjestelmä
- hakumenettely
- Enimmäistukitasot, kehittäminen 80 % ja investoinnit 70 %
- Lapin liiton ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen työnjako rahoittajina

Suhde muihin rahastoihin

- Oikeudenmukaisen Siirtymän Rahasto on oma rahastonsa, se ei ole osa Euroopan aluekehitysrahastoa eikä Euroopan Sosiaalirahasto Plussaa. Sen rahoitus käytännössä hoidetaan osana Uudistuva ja Osaava Suomi -ohjelmaa, jonka mukainen tuki voidaan myöntää välittävän toimielimen, eli Lapin liiton tai Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimivallan mukaisesti.
- Toimenpiteitä, jotka luonteeltaan soveltuisivat Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettaviksi, kutsutaan Oikeudenmukaisen Siirtymän Rahaston siirtymäsuunnitelmassa **EAKR-tyyppisiksi toimenpiteiksi**
- Ja toimenpiteitä, jotka luonteeltaan soveltuisivat Euroopan Sosiaalirahasto Plussasta osarahoitettaviksi, kutsutaan Oikeudenmukaisen Siirtymän Rahaston siirtymäsuunnitelmassa **ESR-tyyppisiksi toimenpiteiksi**.

Lapin oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelman mukainen tuettava toiminta

- Pk-yritysten kasvu, kansainvälistyminen ja innovointivalmiudet (ml. liiketoiminta- ja markkinointiosaaminen), toimintaa uudistavat ja tuottavuutta lisäävät investoinnit sekä tuotteiden, palveluiden ja tuotantomenetelmien kehittäminen
- Elinkeinoelämälähtöinen innovaatiotoiminta ja TKI-yhteistyö; yritysten ja tutkimuksen yhteishankkeet
- Uusi tai uudistuva liiketoiminta (ml. yritysverkostojen kehittäminen, yrityskiihdyttämö- sekä -hautomomallit) sekä yritysten jatkuvuus omistajavaihdoksin
- Turvesektorin yrittäjien ja turvesektorin muiden toimijoiden osaamisen ja valmiuksien kehittäminen mm. puunkorjuun ja turvesoiden ennallistamisen aloilla uuden liiketoiminnan mahdollistamiseksi
- Uudelleenkoulutus ja uusien taitojen hankkiminen; ensisijainen kohderyhmä turvesektorilta työttömiksi jääneet tai työttömyysuhanalaiset erityiskohteena nuoret
- Uudet innovaatiot turpeen korvaamiseksi ja turpeen uudet innovatiiviset käyttömuodot
- Uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden uudet ratkaisut ja TKI
- Pk-yritysten bio- ja kiertotalouskonseptit
- Turvetuotannosta poistuvien soiden ennallistaminen ja jälkikäyttö sekä selvitykset ja pilotoinnit niiden ennallistamisen ja jälkikäytön edellytyksistä ja mahdollisuuksista; kattaa myös turvetuotannosta poistuvien soiden yhteydessä olevat vesistöalueet, mikäli niiden kunnostamisen tarve liittyy turvetuotannon loppumiseen

Lapin liiton myöntämä tuki

- **Maakunnan liiton myöntämä tuki: Laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (757/2021), 9 §:**

- "Maakunnan liiton toimivalta

Toimivaltainen maakunnan liitto voi myöntää: 1) tukea kansallisista alueiden kehittämisen varoista, Euroopan aluekehitysrahaston varoista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista:

- a) alueiden kehittämistä, kestäväää kasvua ja elinvoimaa edistäviin kehittämishankkeisiin ja niihin sisältyviin investointeihin (*alueellinen kehittämistuki*);
- b) opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin kehittämis- ja investointihankkeisiin;
- c) kuntien ja kuntayhtymien toteuttamiin yritysten toimintaedellytyksiä tukeviin perusrakenteen investointihankkeisiin (*perusrakenteen investointituki*); ..."

Lapin liiton myöntämä tuki

- **Vaikka Lapin liitto ei voi myöntää tukea yrityksille niiden liiketoiminnan kehittämiseen,**
- **eikä maakunnan liiton myöntämän tuettavan hankkeen tarkoitus voi olla yritysten liiketoiminnan kehittämistoimenpiteiden tukeminen**
- **Lapin liiton myöntämä tuki voi olla ratkaisu kestävän kasvun ja elinvoiman edistämiseen**

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

LAPIN LIITTO

Esimerkkejä ongelmista, joihin tuki voisi olla ratkaisu

1. Puuttuu tietoa, tekijä tai ratkaisu, jolla on merkitystä alueellisen kilpailukyvyn kehittämiseksi

- Selvitykset, suunnitelmat, strategiat, benchmarking, joissa tuotetaan tietoa, joka palvelee aluekehitystä tai elinkeinoelämää yksittäistä yritystä yleisemmin
- Teknologian siirto, uudenlaisten menetelmien käyttöönotto tai osaamisen levittäminen; rakennetaan julkisia demonstraatioita, kokeiluja ja pilotteja (harvemmin oikeasti pilot-mittakaavaisia) tapoja osoittaa teknologian soveltuvuutta ja levittää siihen liittyvää soveltamisosaamista; työpajat / workshopit, demonstroinnit
- Aktivointitoimenpiteet, esim. elinkeinoelämä ja kunnat vihreä siirtymä, kiertotalous

Esimerkkejä ongelmista, joihin tuki voisi olla ratkaisu

2. Puuttuu yhteistyökumppaneita tai olisi hyödyksi tehdä yhteistyötä, verkostoitua, toteuttaa yhteissuunnittelua

- Vuorovaikutuksen ja yhteistyön edistämistoimenpiteet, erityisesti tutkimus- ja koulutuslaitosten ja elinkeinoelämän välinen yhteistyö sekä kuntien elinkeinotoimintaan liittyvä yhteistyö eri tahojen kanssa Verkostotilaisuudet ja tapahtumat
- Kansainvälistymisen valmistelu yhdessä elinkeinoelämän kanssa
- Reitistöjen suunnittelu
- Yritysten tuotekehitysyhteistyön edistäminen tai yhteisten tuotekehitysprosessien kehittäminen
- Kiertotaloustoimenpiteet
- Näkyvyys, imago- ja brändikysymykset

Esimerkkejä ongelmista, joihin tuki voisi olla ratkaisu

3. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioiminnan tarpeet, myös investoinnit

- Pääsääntöisesti TKI-instituutioiden toteuttamat hankkeet, joissa kunnat, kuntayhtymät, muut julkiset yhteisöt tai yksityiset yhdistykset voivat olla osatoteuttajina
- Aluetta kehittävät TKI-investoinnit, jotka ovat luonteeltaan ei-tuotannollisia

Esimerkkejä ongelmista, joihin tuki voisi olla ratkaisu

4. Kuntien perusrakenteen investoinnit

- Hakijana kunta tai kuntayhtymä
- Investointi, joka ei maksa itseään takaisin
- Kohdistuu yksittäistä yritystä yleisempään elinkeinotoiminnan edistämiseen, minkä vuoksi kuntalaisille tarkoitetut palvelut tai vaikkapa liikenneturvallisuuden edistäminen eivät sovellu tähän tukimuotoon
- Tällä hetkellä sopii vain Uudistuva ja Osaava Suomi –ohjelman erityistavoitteeseen 7.1 (JTF)

Esimerkkejä ongelmista, joihin tuki voisi olla ratkaisu

Myönnettävän osarahoituksen osuus:

Kehittämishankkeet, tuki korkeintaan 80 % hankkeelle hyväksyttävistä tukikelpoisista nettokustannuksista

Investointihankkeet, tuki korkeintaan 70 % hankkeelle hyväksyttävistä tukikelpoisista nettokustannuksista

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

LAPIN LIITTO

Lapin liiton yhteystietoja:

Yhteyshenkilöt/rahoittajat:

Kehittämisjohtaja Päivi Ekdahl, paivi.ekdahl@lapinliitto.fi, p. 0400 383 578

Aluekehitysasiantuntija Olli Pohjonen, olli.pohjonen@lapinliitto.fi, p. 040 526 5104

Aluekehitysasiantuntija Samu Rötkönen, samu.rotkonen@lapinliitto.fi, p. 040 711 8398

Aluekehitysasiantuntija Anne Tervo, anne.tervo@lapinliitto.fi, p. 040 544 5554

Aluekehitysasiantuntija Marika Ikäläinen, marika.ikalainen@lapinliitto.fi, p. 040 665 1230

Yhteyshenkilöt/maksajat:

Hallintojohtaja Kirsi Pulkamo, kirsi.pulkamo@lapinliitto.fi, p. 040 184 6490

Maksatusasiantuntija Marjo Leinonen, marjo.leinonen@lapinliitto.fi, p. 040 662 8890

Maksatus- ja talousasiantuntija Anu Moilanen, anu.moilanen@lapinliitto.fi, p. 040 711 8381

Maksatusasiantuntija Pirjo Mäenalanen, pirjo.maenalanen@lapinliitto.fi, p. 050 399 8751

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

LAPIN LIITTO